

Helgi letur frá sær eitt savn í toppformi

- Fyrr setti eg Føroyar í sambandi við yrkjaran og sangaran Regin Dahl, sum eg havi kent frá mínum ungdómsdøgum. Soleiðis verður tað ikki longur. Nú fari eg minnst hetta vakra landið fyri Helga Fossádal, segði Mikael Wivel í heiðursrøðu fyri Helga Fossádal á hátíðarløtu í Listasavninum fríggjadagin

Mikael Wivel, sum hevur skrivað bókina *Sekel*, um føroyska list í 100 ár, takkar Helga Fossádal, sum fríggjadagin fór frá sum stjóri í Listasavni Føroya

Mikael Wivel, dr.phil.

I dag går Helgi Fossádal af som direktør for Listasavn.

Ikke fordi han er gammel og træt, men fordi hans åremålsansættelse udløber.

Han kunne uden tvivl være fortsat mange år endnu. Med glans.

Men en værdig afløser er allerede fundet. Nemlig den danske kunsthistoriker og museumsmand Nils Ohrt, som i mange år har været direktør for Nivaagaards Malerisamling.

I anledning af Nils Ohrts udnævnelse havde færøsk tv en samtale med ham, hvor interviewereren meget uprofessionelt og med ført stemme indledte med at fortælle seerne, at Listasavn nu omsider havde fået en ny direktør - efter 7 magre år med Helgi Fossádal.

7 magre år?

Lad os lige se lidt på dem:

Først de indre linjer.

Set fra mit ståsted som tidligere museumsmand:

Så efterlader Helgi Fossádal et kunstmuseum i absolut topform.

Både på det tekniske, på det museale og på det kunsthistoriske plan.

Sikring og belysning er ført up to date, moderne magasiner er blevet indrettet og samlingerne er blevet øget med kyndigt blik, så de er repræsentative for færøsk kunst fra Mikines til Edward Fugløg – and beyond.

Desuden er der blevet gennemført en digital registrering af

museets samlinger, så man nu, som kunsthistoriker og forsker, på et øjeblik kan kalde hvad som helst frem på skærmen – med foto, data og det hele.

Databasen ligger således ikke kun, som tidligere, inde i direktørens hoved, men er frit tilgængelig for alle interesserede.

Der er kort sagt kommet orden i tingene.

Så vidt det indadvendte. Nu til det udadvendte.

7 magre år!

Siden 2003 er der blevet arrangeret ikke mindre end 67 særudstillinger på Listasavn.

67 - det er næsten 10 om året.

42 har haft færøsk kunst som emne - 25 kunst fra det store udland.

Nordiske klassikere som Edvard Munch, Karl Isakson og Oluf Høst er blevet præsenteret – og det samme gælder færøske klassikere som Mikines, Ruth Smith, Ingálvar av Reyni, Janus Kamban og Elinborg Lützen.

Desuden er et par oversete, men meget originale begavelser som Arnold Vegghamar og Frida Zachariassen blevet hentet frem i lyset med store, retrospektive udstillinger.

Visse af udstillingerne er endog blevet eksporteret til andre skandinaviske lande.

Og som en særlig triumf stod Listasavn i 2008 for en omfattende udstilling om færøsk kunst, der blev vist på det fornemme Leopold Museum midt i Wien.

Her var det ikke kun et indforstået skandinavisk publikum, men fik i tale, men et nyt og internationalt.

7 magre år!

Litteraturen om færøsk kunst er ikke omfattende.

Men også her har Helgi Fossádal gjort noget ved tingene.

I forbindelse med udstillingerne har Listasavn meget ofte udgivet regulære monografier om de pågældende kunstnere, altid gennemillustrerede og med tekster, forfattet af kunsthistorikere og kritikere fra både Færøerne og de andre nordiske lande.

Det er både de store klassikere, de store originaler og de nulevende og stadigt aktive kunstnere, der har fået sådanne publikationer med på vejen.

Og i alle tilfælde gælder det, at teksterne om dem er trykt på både færøsk og engelsk - og ind imellem desuden på dansk eller norsk.

Det er blevet til ikke mindre end 30 publikationer.

Der er tale om en oplysende virksomhed i god, grundtvigsk forstand og om et uvurderligt redskab for videre forskning i færøsk kunst.

7 magre år!

Hvis det færøske kunsthistoriske virkelige betragter denne gennemgribende professionalisering af Listasavn, disse mange interessante særudstillinger og denne løbende produktion af litteratur om færøsk kunst som det magre resultat af

Helgi Fossádals embedsperiode, så vil jeg ønske min landsmand Nils Ohrt lykke på rejsen. For så får han det svært!

Det vil kræve nærmest umenneskelige kræfter at gøre det bedre og føje 7 fede år til de 7 magre.

For det var vel dét, der lå underforstået i tv-journalistens uforskammede oplæg.

Men sådan forholder det sig gudskelov heller ikke i virkelighedens verden.

Nils Ohrt kan sove roligt om natten.

Journalisten fungerede kun som det villige talerør for en lille, forbitret fraktion i færøsk kunsthistorik, som siden 2003 har holdt sig langt fra Listasavn, men samtidig arbejdet støt og nedbrydende på de indre linjer for at skade både museets og Helgi Fossádals renommé.

Med alle midler, i både ord og handling – og det både på Færøerne og i Danmark.

Der har været tale om en helt igennem negativ energi og om en form for billedstrid, som i ren uforsonlighed kun lader sig sammenligne med den mere håndfaste, der udspiller sig i visse islandske sagaer – Njals Saga, eksempelvis, hvor de gode dør og de onde ler.

Men nok om det.

Striden har naturligvis undret mig. Jeg fatter ikke en brik.

For jeg har gennem årene lært Helgi Fossádal at kende som en i ganske sjælden grad kompetent museumsdirektør.

Vidende, venlig og vittig – og

en mand, der har en stor ro, et suverænt overblik og et åbent sind, og som derfor har været forbilledlig at arbejde for og arbejde sammen med.

Helgi tilhører den sjældne type af museumsfolk, der er rummelige nok til at være lydhøre overfor andres ideer.

Tingene kan bare lade sig gøre. Det er kun et spørgsmål om fantasi, integritet - og mod.

Modsat den ovennævnte, forbitrede fraktion er Helgi ladet med positiv energi.

Et eksempel:

Da jeg i 2009 stod i ophængningen af Ingálvar av Reynis billeder på den retrospektive udstilling her på museet, viste det sig, som det altid gør når man låner billeder fra forskelligt hold, at visse af dem havde fået nogle alt for imponerende guldrammer, som ødelagde helhedsindtrykket.

"Jeg ville ønske, vi kunne tage dem af" – sagde jeg vel vidende, at det kunne vi ikke. For så ville ejerne blive fornærmede. Men der havde jeg ikke taget Helgi i ed.

"Fin ide", sagde han, "Det gør vi da bare" – og som sagt så gjort.

Billederne fik mere nogle beskedne rammer og det hele så meget bedre ud.

I et par af rummene var nogle af rammerne hvide, mens resten havde forskellige nuancer af billig forgyldning.

"Det ser farligt ud" – sagde jeg til Helgi – "De burde alle sammen være hvide".